

n í s o u d přikázal na tuto pohledávku kromě 18.000 Kč jistiny ještě dále úroky a útraty úhrnem 3.418 Kč. K rekursu vymáhajícího věřitele r e k u r s n í s o u d přikázal na onu pohledávku pouze 18.000 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Ferdinanda B-ho.

D ů v o d y:

Účastník, který byl při rozvrhovém roku a mohl při něm odporem uplatňovati námitky proti přikázání některé pohledávky z rozvrhové podstaty, ale neučinil toho, nemůže ovšem podle druhé věty prvního odstavce Šu 234 ex. ř. uplatňovati tyto námitky rekurem do rozvrhového usnesení, ale o takový případ zde nejde a v dovolacím rekursu jest mylně předpokládán opak. Ustanovení Šu 234 ex. ř. vylučuje rekursu toliko v případě námitek takových, které lze uplatňovati odporem, nikoli však v případech, když přikázání pohledávky z rozvrhové podstaty odporuje buď velicím zákonným předpisům, nebo když odporuje rozvrhovým zásadám §§ 216 a 217 ex. ř., pokud se týče jiným předpisům zákonným, pokud nejsou to zásady (předpisy) velicí, nýbrž dispoziční, aniž dotyčné soudní rozhodnutí se opírá o dohodu stran (účastníků) podle druhého odstavce Šu 214 ex. ř. V těchto případech musí podle druhého odstavce Šu 214 ex. ř. býti o otázce přikázání pohledávky, o kterou jde, rozhodnuto soudem výhradně jen tak, jak to dotyčný zákonný předpis nařizuje, bez ohledu na to, zdali odpor byl při rozvrhovém roku vznesen čili nic. Přikázání pohledávky úroků a útrat, účtovaných Ferdinandem B-em ve výši 3240 Kč a 178 Kč, úhrnem 3418 Kč, mimo kapitál 18.000 Kč, pro nějž jest právo zástavní zapsáno v pozemkové knize, tedy mimo rámec úvěrní pohledávky, pojištěné knihovním právem zástavním jen do výše 18.000 Kč, odporuje předpisu Šu 14 knih. zákona, rovněž předpisům Šu 216 čís. 4 a § 224 ex. ř.; podle uvedených zákonných předpisů lze totiž pohledávku, vzešlou z poskytnutého úvěru, včetně úrokův i útrat, přikázati z rozvrhové podstaty jen do té výše, do které jest úvěrní pohledávka zástavním právem pojištěna, tudíž úvěrovou pohledávku Ferdinanda B-a s úroky i útratami jen do výše 18.000 Kč. Z toho plyne, že soudce první stolice neprávem vzal ve svém rozvrhovém usnesení zřetel na úrokovou a útratovou pohledávku tohoto věřitele mimo částku 18.000 Kč přikázanou na jeho pohledávku kapitálovou. Vymáhající věřitelka byla proto podle Šu 65 ex. ř. oprávněna k rekursu proti tomuto rozhodnutí soudce první stolice, ač ani ona, ani žádný z ostatních účastníků nevznesl při rozvrhovém roku odporu proti přikázání úrokův a útrat Ferdinanda B-ho mimo kapitálovou pohledávku 18.000 Kč další částkou 3418 Kč; přípustnost k rekursu vymáhající věřitelky nebyla omezena ustanoveními Šu 234 ex. ř.; soud stolice druhé právem rekursu vyhověl a změnil usnesení prvního soudce souhlasně s Šem 14 knih. zák. a s Šem 216 čís. 4 i s Šem 224 ex. ř.

Čís. 4033.

Uložil-li komitent u banky ku krytí úvěru ve měně tuzemské cizozemskou valutu, jest banka, není-li jiné úmluvy, oprávněna, by cizo-

zemskou valutou obchodovala. Kursovní zisk anebo ztráta jdou na její účet.

(Rozh. ze dne 1. července 1924, Rv II 170/24.)

Žalobkyně poskytla žalovanému koncem srpna 1919 kontokorentní úvěr 10.000 Kč, který také byl vyčerpán. Žalovaný složil u hlavního ústavu žalobkyně ve Vídni v týž čas 20 000 Kr. rak., které pak byly poukázány žalobkyni do Brna a z nichž částky 14.000 Kr. rak. mělo býti použito k účelům poskytnutého úvěru. Když později cena korun rak. stále klesala, vypověděla žalobkyně žalovanému úvěr. Jelikož žalovaný přes opětné upomínání nezaplatil dlužného salda, podala banka na něho žalobu. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby, namítaje: Žalobkyně částku 20.000 Kr. rak., poukázanou jí hlavním ústavem ve Vídni směnila dle kursu ze dne 28. srpna 1919 v Kč, takže za uvedených 14.000 Kr. rak., kterých dle vůle stran mělo býti použito k účelům uvedeného úvěru, dle kursu tenkrát platného při nejmenším celou hodnotu až do výše poskytnutého úvěru 10.000 Kč obdržela, což vychází na jevo z potvrzení žalobkyně ze dne 29. srpna 1919. Žalovaný dal také při uzavření obchodu řediteli příkaz k přeměně korun rak v Kč. Že žalobkyně na to vůbec nemyslela, aby poukázaných 14.000 Kr. nechala u sebe ležeti jako nesúčtovatelné krytí a jako zástavu bez ohledu na změnu kursu, vychází na jevo z toho, že není vůbec s to, by tyto neolkované rak. bankovky žalovanému vrátila; dále vychází to z jejího dopisu ze dne 11. srpna 1920, ve kterém oznamuje žalovanému, že dlužné saldo činí 10.587 Kč a, odečte-li se od tohoto salda jeho vklad v Kr. rak. v přepočítávací hodnotě 3.753 Kč 62 h, zbývá dlužná částka 6.833 Kč. — S o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby. D ů v o d y: Žalovaný neprávem namítá, že žalobkyně poukázaných jí hlavním jejím závodem ve Vídni 20.000 Kr. rak. pokud se týče pro účely úvěru použitou částku 14.000 Kr. dne 28. srpna 1919 přeměnila v Kč a tím získala stejnou hodnotu, kterou byl mu poskytnutý úvěr zaplacen po případě i přeplacen. Žalovaný dal dne 26. srpna 1919 žalobkyni příkaz, aby z jeho konta ve Vídni jí poukázaných 20.000 Kr. rak. »připsala mu k dobru«. Chtěla-li žalobkyně tomuto příkazu přesně vyhověti, nebyla oprávněna přeměnit tyto Kr. rak. v Kč, nýbrž bylo její povinností otevřít žalovanému nové konto na Kr. rak. a na tomto kontě mu připsati k dobru 20.000 Kr. rak. Že žalobkyně skutečně přeměnila tyto Kr. rak. na Kč, nebylo prokázáno, naopak dokazují předložené obchodní knihy strany žalující, že žalovaný měl tuto částku připsanu k dobru na svém kontě rakouských korun, takže tyto Kr. rak. byly mu vždy k dispozici. Je také nanejvýš nepravděpodobno, že vůle žalovaného směřovala k tomu, by Kr. rak. přeměněny byly na Kč; k tomu nebyl by potřeboval žalovaný dáti si otevřít u žalobkyně úvěr do 10.000 Kč, jinými slovy zůstatí dlužen tuto částku, z níž musel platiti obvyklé a poměrně dosti značné úroky, provise atd., nýbrž byl by si v tom případě dal prostě Kr. rak. poukázati do Brna, zde je zrealisoval, kdekoliv uložil a z toho vkladu dle potřeby vybíral. Již ta okolnost sama o sobě, že někdo, máje u banky částku v cizí valútě, dává si poskytnouti úvěr, nepřesahující realizační hodnotu jeho majetku v cizí valútě, dokazuje, že tato částka v cizí valútě měla sloužiti toliko jako krytí, jako zástava pro povolený úvěr a jest to také pocho-

pitelno, že si to žalovaný sám tak přál, uváží-li se, že za tehdejší situace nikdo ještě nepomýšlel na tak značné klesání rak. valuty, takže snad žalovaný, očekáváje zlepšení rak. koruny, nepřál si ani přeměnu Kr. rak. na Kč., nýbrž volil tu cestu, že si na podkladě svých Kr. rak. vymohl úvěr v Kč. Zda žalobkyně je s to, by tytéž koruny, jaké od žalovaného obdržela, jemu vrátila, je nerozhodno v tomto sporu, stačí když ve svých knihách dotýčnou částku v cizí valutě vede k dobru žalovaného, jak z předložených knih obchodních vychází na jevo, čímž tedy žalobkyně zřejmě dává na jevo svou ochotu, přijaté peníze ve stejné valutě žalovanému vrátiti. Také tvrzení žalovaného, že při uzavření obchodu mluvil o přeměně Kr. rak. na Kč. s ředitelem žalobkyně Č., bylo vyvráceno výpovědí tohoto svědka, který udal, že žalovaný dal Kr. rak. žalobkyni jako depot a nežádal, aby byly směněny za Kč a aby tím zaplacen byl jeho dluh a že žalobkyně bez výslovného příkazu žalovaného k tomu nebyla ani povinna ani oprávněna. Že ostatně žalovaný dobře věděl, že žalobkyně dnem 28. srpna 1919 připsala mu poukázané Kr. rak. pouze k dobru, a že je nepřeměnila v Kč, vychází na jevo z jeho dopisu ze dne 10. června 1920. V tomto dopisu potvrzuje žalovaný výslovně správnost zaslanych mu dvou knihovních výpisů ke dni 31. prosince 1919, dle nichž jeho konto činí »dö K 14.311« a že byl zatížen na kontě částkou 10.169 Kč. I kdyby tedy žalobkyně byla proti příkazu žalovaného skutečně Kr. rak. přeměnila na Kč, vzdal se žalovaný jakýchkoli námitek z toho vyvozovaných tím, že uznal správnost knihování u žalobkyně svým dopisem ze dne 10. června 1920. Avšak ani z dopisu žalobkyně ze dne 11. srpna 1920 nevychází nijak na jevo, že žalobkyně žalovaným tvrzenou přeměnu provedla. V tomto dopisu píše žalobkyně výslovně, že na kontě Kč jeví se saldo v neprospěch žalovaného 10.587 Kč, jež kryto jest kontem v Kr. rak. v přibližném dočasném přepočítacím kursu 3.753 Kč 62 h. Na konci tohoto dopisu píše žalobkyně: »Da wir zufolge der bestehenden Vorschriften als Verwalter f r e m d e r Gelder Kontokorrentschulden ohne jedwede Deckung nicht führen dürfen, ersuchen wir Sie um eheste Anschaffung des Betrages von Kč 6833 im Wege unserer Wiener Hauptanstalt«. Z toho jest tedy patrné, že žalobkyně i nadále stojí na tom stanovisku, že konto v Kr. rak. tvoří jen zástavu, krytí pro konto Kč, že však toto konto následkem značného poklesu kursu Kr. rak. nemá dostatečného krytí, pročež doporučuje žalovanému, aby své konto v Kč vyrovnal tím způsobem, aby svolil na přeměnu svých Kr. rak. v Kč, což by dle tehdejšího kursu činilo 3.753 Kč 62 h, takže by potřeboval doplatiti jen 6.833 Kč na úplné vyrovnání svého dluhu. Soud spatřuje v tom jen nabídku na vyrovnání konta v Kč, které však žalovaný nepřijal. — O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Kusost řízení spatřuje žalovaný v tom, že nebyl proveden důkaz obchodními knihami strany žalující a výsledkem stran o té okolnosti, že žalobkyně 14.000 Kr. rak., které žalovaný u ní deponoval, neuschovala ve své pokladně jako deposit. Žalovaný přehlíží, že dle obchodních zvyklostí v obchodě bankovním platí peněžní obnosy za depositum irregulare, jež přechází do vlastnictví banky se závazkem, že banka vrátí uschovateli stejný obnos peněžitý. Žalobkyně nebyla tedy vůbec povinna 14.000 Kr., deponovaných, nějak zvlášť uschovávat, nebylo-li to výslovně umluveno, což

však žalovaný ani netvrdí. Není zde tedy odvolacího důvodu kusosti řízení. Ale též po stránce právní posoudil soud první stolice věc správně a odvolací soud poukazuje žalovaného na vhodné odůvodnění napadeného rozsudku. K vývodům odvolacím se pouze podotýká, že pro posouzení tohoto sporu je nerozhodné, jak bylo se strany žalobkyně použito 14.000 Kr. rak., složených žalovaným jako krytí pro jeho úvěr, ježto žalobkyně, jak bylo uvedeno, nebyla v tomto směru žalovanému odpovědnou. Došlo-li skutečně na straně žalobkyně k obohacení, není to rozhodně nedovoleným obohacením a žalovaný nemůže z toho vyvozovati pro sebe právní nárok. Žalovaný přehlíží, že žalobkyně byla by svého času povinna vrátiti deponovaných 14.000 Kr. rak., i kdyby se poměry valutové byly utvářily v její neprospěch. Z dopisu žalobkyně z 11. srpna 1920 nelze vůbec vyvozovati, že žalobkyně přeměnila Kr — konto žalovaného v Kč — konto, neboť mluví pouze o dočasné přibližné ceně přepočítací, aby žalovanému připomenula, že jeho konto není dostatečně kryto a právě za účelem tohoto krytí žádá o zaplacení 6.833 Kč. Tím však nemělo býti dlužné saldo žalovaného definitivně vypořádáno uvedenou částkou i pro ten případ, že by této výzvě nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest nesporno, že žalobkyně poskytla žalovanému v srpnu 1919 kontokorentní úvěr 10.000 Kč a že jí žalovaný prostřednictvím hlavního ústavu ve Vídni poukázal 20.000 Kr. rak., z nichž částka 14.000 K. rak. měla, jak žalovaný v dovolacím spise sám uvádí, sloužiti k zajištění poskytnutého kontokorentního úvěru 10.000 Kč. Nesejde na tom, zda žalobkyně skutečně použila poukázané částky 14.000 Kr. rak. k tomu, by, směnivši je snad za koruny československé, jimi obchodovala, neboť zcela správně vytkl soud odvolací, že banky — což jest obecně známo, nepotřebuje tudíž důkazu, a také žalovanému jako obchodníkovi zajisté známým jest a bylo — neuschovávají efektivně peněz a valut u nich uložených (daných a vzatých v depot), leč by jim to bylo výslovně bývalo přikázáno, nýbrž chovají prostě stejnou částku peněz a valut vždy k dispozici komitentově. Toť právě podstatou nepravidelného depositu (depositum irregulare) vyvinuvšího se v obchodu bankovním. To, co banka vyzíská transakcemi s penězi (valutami) komitentů, připadá k dobru jí, nikoli komitentovi, stejně jako jde na její vrub případná ztráta, kterou utrpí při takových transakcích. Komitent má pouze nárok na úroky depotní, které bývají proto, že banka musí příslušnou částku chovati vždy k dispozici komitentově, z pravidla nižší než obvyklé úroky ze zápůjčky. I kdyby tedy bylo pravdou, že žalující banka, používši oněch 14.000 Kr. rak. ke svým účelům, při tom něco vyzískala, nebylo by lze tvrditi, že se bezdůvodně obohatila na úkor žalovaného a že mu musí vydati to, co vyzískala, tím méně pak, že by byla žalovanému povinna náhradou škody. V tomto sporu záleží spíše pouze na tom, zda žalobkyně, ať již podle úmluvy nebo bez úmluvy o své újmě použila oněch 14.000 Kr. rak., přeměněných na koruny československé, k úplnému nebo částečnému vyrovnání poskytnutého

úvěru 10.000 Kč. Žalovaný tvrdil původně úmluvu s ředitelem žalobkyně Heřmanem Č-em, ale první soud na základě výpovědi tohoto svědka zjistil, že se tvrzená úmluva n e s t a l a, a toto zjištění nebylo žalovaným v odvolání napadeno. Na základě provedeného důkazu obchodními knihami žalobkyně první soud dále zjistil, že žalovaný měl poukázanou částku rakouských korun připsánu k dobru na svém kontě rakouských korun tak, že mu byly vždy k dispozici, z čehož plyne, že žalobkyně ani účetnický neprovedla přeměnu rakouských korun na československé za účelem — byť i jen částečného — vyrovnání účtu korun československých, — a že žalovaný, pokud nedisponoval ani později v tom směru, počítaje snad na vzestup korun rakouských, učinil tak na s v ů j vrub. Že konečně žalobkyně, oznámivši žalovanému dopisem ze dne 11. srpna 1920, že jeho konto československých korun vykazuje debetní saldo 10.587 Kč, které jest kryto jen aktivním saldem rakouských korun v tehdejší přibližné hodnotě 3.753 Kč 62 h; — poukázavši k tomu, že dle platných předpisů jako správce cizích peněz nesmí vésti kontokorentní dluhy bez jakéhokoliv krytí, a žádavši ho, by jí co nejdříve částku 6.833 Kč prostřednictvím vídeňské ústředny uhradil, — nevyrovnala ani částečně kontokorentní účet korun československých, nýbrž nanejvýše učinila nabídku na takové vyrovnání, na kterou však žalovaný nepřistoupil, takže částka 14.000 Kr. rak. zůstala na dále krytím kontokorentního dluhu československých korun; — správně vyložily nižší soudy. V tom směru stačí poukázat k důvodům rozsudků nižších soudů, které nebyly vyvráceny vývody dovolacího spisu. Tomu-li tak, nebylo třeba dalšího důkazu obchodními knihami žalující banky, po případě výsledkem stran, a nelze v tom, že tyto důkazy nebyly odvolacím soudem provedeny, spatřovati vadu odvolacího řízení po rozumu Šu 503 čis. 2. c. ř. s., aniž jest oprávněna výtká nesprávného posouzení právního (§ 503 čis. 4 c. ř. s.), v kterémžto směru se jen ještě dodává, že žalovaný započtení zažalované částky na domnělý nárok na náhradu škody v první stolici vůbec neuplatnil a co do tvrzeného nároku z obohacení pouze prohlásil, že kondikuje příslušnou částku.

Čís. 4034.

Dopravní řád železniční.

Pokud dráha neručí za škodu, která povstala tím, že aniž by byla adresáta ve smyslu Šu 79 dopr. žel. ř. o příchodu zboží uvědomila, vydala zásilku osobě, která se podvodně legitimovala jako adresát.

(Rozh. ze dne 1. července 1924, Rv II 244/24.)

Žalobce zaslal zboží do stanice J. a udal v nákladním listu jakožto příjemce: »Ludvík P., obchodník v J.«. Tvrdě, že dráha vydala zásilku osobě jiné, domáhal se žalobce na dráze náhrady škody. P r o c e s n í s o u d p r v é stolice žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d jí vyhověl. N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.